

ПРОГРАМА
ІСПИТУ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ СУДДІВ ТА КАНДИДАТІВ НА
ПОСАДУ СУДДІ КАСАЦІЙНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

I. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Конституція України – Основний Закон держави

Порядок прийняття та внесення змін до Конституції України. Правова охорона Конституції України. Основні засади конституційного ладу України. Верховенство права. Конституційно-правова відповідальність.

Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні

Конституційні права та конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні. Принцип пропорційності та допустимі обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина в Україні. Поняття та принципи громадянства України. Порядок набуття та припинення громадянства України. Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців, закордонних українців та іммігрантів.

Основи безпосередньої демократії (прямого народовладдя)

Виборче право і виборча система України. Вибори народних депутатів України. Вибори Президента України. Місцеві вибори. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності в ході виборчого процесу і результатів виборів. Відповідальність за порушення виборчого законодавства.

Поняття та види референдумів. Принципи проведення референдумів. Порядок призначення всеукраїнського та місцевих референдумів. Правові наслідки всеукраїнського референдуму. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу референдуму. Відповідальність за порушення законодавства про референдум.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади

Конституційні основи порядку формування та припинення діяльності Верховної Ради України. Функції парламенту України. Статус та повноваження народного депутата України. Гарантії депутатської діяльності. Організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України. Конституційні основи законодавчого процесу та інших парламентських процедур.

Статус Глави держави. Функції та повноваження Президента України. Президент України як гарант державного суверенітету та територіальної цілісності України. Припинення повноважень Президента України.

Система органів виконавчої влади в Україні. Порядок утворення, склад та припинення діяльності Кабінету Міністрів України. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації.

Конституційні засади правосуддя в Україні

Юрисдикція судів. Участь народу у здійсненні правосуддя. Конституційні принципи правосуддя. Система судоустрою України. Конституційний статус Верховного Суду. Статус суддів за Конституцією України. Призначення на посаду судді. Основні засади судочинства. Конституційні принципи суддівського самоврядування та врядування. Вища рада правосуддя. Прокуратура та професійна правнича допомога. Закон України “Про судоустрій і статус суддів”.

Закон України “Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)” від 2 червня 2016 року № 1401-VIII.

Конституційна юстиція в Україні Судова влада та судовий конституційний контроль в Україні. Конституційний Суд України як орган конституційного правосуддя. Порядок формування і діяльність Конституційного Суду України. Компетенція (юрисдикція) Конституційного Суду України. Стадії конституційного провадження. Інститут конституційної скарги. Акти Конституційного Суду України та загальна обов'язковість їх виконання на території України.

Місцеве самоврядування в Україні

Поняття і система місцевого самоврядування України та її принципи. Організаційно-правова, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування (порядок утворення, структура, компетенція, форми діяльності). Депутат місцевої ради. Сільський, селищний та міський голова. Конституційні гарантії місцевого самоврядування. Форми безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення.

II. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Законодавство у сфері запобігання корупції. Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону України “Про запобігання корупції”. Національне агентство з питань запобігання корупції. Інші спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Обмеження спільної роботи близьких осіб. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Інформація, що зазначається в декларації. Контроль та перевірка декларацій. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення. Кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації.

III. КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ТА РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Загальна характеристика

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 1950). Сфера дії Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Додаткові протоколи до Конвенції, їх зміст та наслідки прийняття. Обов'язки держав, що впливають з Конвенції. Позитивні та негативні зобов'язання держави-сторони Конвенції.

Право на справедливий суд (пункт 1 статті 6). Доступ до суду. Незалежність і безсторонність суду, встановленого законом. Об'єктивний та суб'єктивний критерії безсторонності. Справедливий розгляд справи. Змагальність сторін у процесі. Вмотивованість рішень національного суду. Порядок і фактична можливість оскарження судового рішення. Додержання вимоги публічності розгляду. Критерії “розумного строку”. Складність справи. Поведінка заявників і компетентних органів. Важливість справи для конкретної особи. Справи, що підлягають якнайшвидшому розгляду. Нерозглянуті справи. Зобов'язання держави організувати належне відправлення правосуддя. “Явна помилка” національного суду у контексті пункту 1 статті 6 Конвенції. Сумісність з практикою Європейського суду з прав людини способу тлумачення та застосування національного законодавства.

Виправданість втручання у права, гарантовані статтями 8-11 Конвенції. Вимоги до “закону”. Якість закону. Чіткість та передбачуваність законодавства. Відсутність в законодавстві необхідних гарантій від свавілля як незаконність втручання. Легітимна мета. Необхідність в демократичному суспільстві. Дотримання принципу пропорційності.

Право на ефективний засіб правового захисту (стаття 13). Доступність засобу юридичного захисту. Ефективність засобу правового захисту. Право на відшкодування за порушене право.

Заборона дискримінації (стаття 14). Загальні принципи застосування статті 14, сфера її дії. Автономність гарантії. Дискримінаційне поводження, його види. Протокол № 12 до Конвенції, його положення та сфера дії. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації (стаття 15).

Надзвичайні ситуації. Воєнний стан.

Європейський суд з прав людини і його рішення

Юрисдикція та завдання Європейського суду з прав людини. Статті 19 та 32 Конвенції.

Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини. Умови прийнятності заяви. Неприйнятність заяви. Статті 33-35 Конвенції. Види рішень Європейського суду з прав людини. Юридичні наслідки винесеного Європейським судом рішення. Виконання рішення. Закон України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини". Обов'язкова сила рішень Європейського суду з прав людини та їх виконання.

IV. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі. Поняття кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття кримінально-правових відносин. Нормативне визначення підстав кримінальної відповідальності. Визначення форм кримінальної відповідальності.

Злочин та його види. Склад злочину та кваліфікація злочинів

Поняття злочину та його ознаки. Конституційні підстави кримінально-правового визначення поняття злочину. Юридична природа положення частини 2 статті 11 КК України щодо малозначності діяння, його значення для правозастосовної практики. Злочини та інші правопорушення: співвідношення, спільні ознаки, відмінності. Класифікація злочинів в кримінальному праві. Визнання незакінченого діяння злочином.

Поняття складу злочину. Юридичний та фактичний склад злочину. Особливості юридичного складу злочину як специфічної юридичної конструкції в кримінальному праві. Співвідношення поняття злочину і юридичного складу злочину. Основні види юридичних складів злочинів та їх кримінально-правова характеристика. Загальна структура юридичного складу злочину, її складові.

Об'єкт злочину і предмет (об'єкт) кримінально-правової охорони.

Об'єктивна сторона злочину.

Суб'єкт злочину.

Суб'єктивна сторона злочину.

Поняття кваліфікації злочинів. Загальний механізм кваліфікації злочинів. Формула кваліфікації злочину (злочинів) та юридичне формулювання обвинувачення як основні форми закріплення кваліфікації злочинів у процесуальних документах. Правила кримінально-правової кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм: загальної і спеціальної норм; цілого і частини; конкуренції двох спеціальних норм. Неправильна кримінально-правова кваліфікація. Проблема причинного зв'язку при кваліфікації злочину.

Стадії злочину. Поняття і види стадій вчинення злочину. Закінчений злочин. Готування до злочину, його ознаки. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру вчинити злочин. Поняття замаху на злочин, його ознаки, види та відмежування від інших стадій злочину. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин. Добровільна відмова при незакінченому злочині.

Співучасть у злочині

Кримінально-правове визначення поняття співучасті. Види співучасників. Форми співучасті. Кримінальна відповідальність співучасників. Особливості кваліфікації діянь співучасників, вчинених у межах окремих форм співучасті у злочині. Межі та особливості кримінальної відповідальності співучасників при вчиненні злочину у співучасті із спеціальним суб'єктом злочину, при вчиненні незакінченого злочину, при так званому ексцесі виконавця (співвиконавця). Особливості кримінальної відповідальності організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації. Добровільна відмова співучасників. Причетність до злочину. Посереднє вчинення (виконання) злочину. Групове вчинення злочину за відсутності

ознак співучасті у злочині. Особливості кримінальної відповідальності суб'єкта злочину за таке групове його вчинення.

Повторність, сукупність та рецидив злочинів

Поняття та юридична характеристика множинності злочинів. Відмежування множинності злочинів від одиничних злочинів, що складаються з декількох діянь, від складних (складених) злочинів, від триваючих та продовжуваних злочинів. Форми множинності злочинів. Підстави (критерії) виділення окремих форм множинності злочинів. Повторність злочинів, її ознаки та види. Сукупність злочинів, її ознаки та види. Поняття, ознаки і види рецидиву злочинів. Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву злочинів. Поєднання в поведінці особи кількох форм множинності злочинів. Кримінально-правове значення такого поєднання.

Обставини, що виключають злочинність діяння

Поняття, юридична природа і види обставин, що виключають злочинність діяння. Правові та юридичні проблеми визначення інституту обставин, що виключають злочинність діяння та підстав і порядку звільнення від кримінальної відповідальності. Необхідна оборона. Перевищення меж необхідної оборони (ексцес оборони). Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила злочин. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Крайня необхідність. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Поняття законного та явно злочинного наказу або розпорядження. Правові наслідки відмови від виконання явно злочинного наказу або розпорядження. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком (виправданий ризик). Поняття і ознаки виправданого та невиправданого ризику за КК України. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації. Загальна характеристика обставин, що виключають злочинність діяння, які не передбачені КК України.

Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття, правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям (стаття 45 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із примиренням винного з потерпілим (стаття 46 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки (стаття 47 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки (стаття 48 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (стаття 49 КК України).

Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх. Види покарань.

Види покарань. Призначення покарання

Поняття покарання, його ознаки і мета. Покарання та кримінальна відповідальність, їх нормативне співставлення. Система видів покарань. Основні покарання. Додаткові покарання. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Кримінально-правова характеристика окремих видів покарань.

Загальні засади призначення покарання. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчений злочин і за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Особливості покарання неповнолітніх.

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Звільнення від покарання та його відбування

Поняття і юридична природа звільнення від покарання та його відбування. Основний кримінально-правовий зміст звільнення від покарання та його відбування, його відмінність від

звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Амністія і помилування. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою.

Особливості звільнення від відбування покарання неповнолітніх.

Судимість

Поняття судимості. Часові межі судимості. Обставини, які зумовлюють визнання особи такою, що не має судимості. Правові наслідки судимості. Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості. Особливості обчислення строків погашення судимості під час перебігу давності виконання вироку, у разі умовно-дострокового звільнення від покарання чи заміни його більш м'яким. Погашення судимості у осіб, стосовно яких застосовано Закон України "Про амністію" або акт про помилування. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості. Умови та підстави зняття судимості, що передбачені КК України.

Примусові заходи кримінально-правового характеру

Примусові заходи медичного характеру: поняття, мета, види. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру, що передбачені КК України. Продовження, зміна, припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Особливості застосування примусового лікування.

Спеціальна конфіскація: поняття, юридична природа та випадки застосування.

Особлива частина Кримінального кодексу України

Злочини проти основ національної безпеки України: характеристика, систематизація юридичних складів злочинів проти основ національної безпеки України. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: юридичні склади злочину, особливості кваліфікації за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини проти життя та здоров'я особи: характеристика, систематизація юридичних складів злочинів проти життя та здоров'я особи за чинним кримінальним законодавством України. Злочини проти життя: особливості юридичних складів злочину. Відмежування умисного вбивства від вбивства через необережність. Злочини проти здоров'я особи: особливості юридичних складів. Поняття тяжкості тілесного ушкодження: медичний та юридичний аспекти.

Злочини проти волі, честі та гідності особи: загальна характеристика, особливості юридичних складів. Злочини проти волі особи: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Зґвалтування: особливості юридичних складів, відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Особливості механізму кримінально-правової охорони прав і свобод людини та громадянина. Злочини проти окремих політичних прав громадянина України: юридичні склади злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Злочини, що посягають на рівність конституційних прав громадян та їх рівність перед законом. Злочини, що посягають на недоторканність приватного життя громадян: особливості юридичних складів злочинів. Злочини, що посягають на нормальний розвиток неповнолітніх та матеріальне забезпечення осіб, що потребують соціального захисту, їх особисту безпеку. Злочини, що посягають на трудові права громадян. Злочини, що посягають на права громадян, на захист своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Злочини, що посягають на право інтелектуальної власності. Злочини, що посягають на свободу світогляду і віросповідання, порядок відправлення релігійних культів та порядок поведіння з культовими (релігійними) цінностями: особливості юридичних складів.

Злочини проти власності. Проблеми юридичних складів злочинів проти власності за чинним кримінальним законодавством України. Корисливі посягання на власність: особливості

юридичного складу злочину. Некорисливі посягання на власність. Проблеми застосування кримінально-правових норм при посяганні на власність. Кваліфікація корисливих злочинів проти власності та їх відмежування від деяких злочинів у сфері господарської діяльності.

Злочини у сфері господарської діяльності. Злочини, що посягають на встановлений порядок здійснення господарської діяльності та окремих її видів. Злочини, що посягають на встановлений порядок проведення процедури банкрутства. Злочини, що посягають на фінансову діяльність. Злочини, що посягають на встановлений порядок виготовлення і використання документів у господарській діяльності. Злочини, що посягають на встановлений порядок формування та витрачання бюджетних коштів. Злочини, що посягають на встановлений порядок реалізації споживачам товарів і надання послуг: особливості предмета та об'єктивної сторони юридичного складу злочину. Злочини, що посягають на свободу господарської діяльності. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, послуг та комерційної таємниці як об'єктів права інтелектуальної власності в сфері господарської діяльності. Злочини, що посягають на відносини у сфері приватизації державного чи комунального майна.

Злочини проти довкілля. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти довкілля. Злочини проти екологічної безпеки: особливості юридичних складів.

Злочини проти громадської безпеки: особливості юридичних складів злочинів; підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Порушення правил, що забезпечують громадську безпеку.

Злочини проти безпеки виробництва: особливості юридичних складів. Злочини у сфері безпеки праці: особливості юридичних складів.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію залізничного, повітряного, водного, автомобільного, міського електричного та магістрального трубопровідного транспорту: особливості юридичних складів злочинів.

Злочини проти громадського порядку та моральності. Злочини проти громадського порядку: юридичні склади злочинів, відмежування від суміжних злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Злочини проти моральності: юридичний склад, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Злочини, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів: особливості їх юридичних складів. Злочини проти здоров'я населення: особливості їх юридичних складів.

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Злочини, що порушують правила охорони та зберігання державної таємниці. Злочини, що порушують встановлений порядок перетинання державного кордону України та правила переміщення через її митний кордон окремих предметів. Злочини, пов'язані з ухиленням від військової служби.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів. Злочини, що посягають на загальні засади управлінської діяльності в державі: особливості їх юридичних складів. Злочини, що посягають на окремі блага та інтереси фізичних осіб як суб'єктів управлінської діяльності і журналістів: особливості їх юридичних складів. Особливості юридичних складів злочинів, що посягають на встановлений порядок функціонування матеріальних носіїв управлінської діяльності.

Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Проблеми юридичного складу та кваліфікації. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Особливості юридичних складів службових злочинів. Прийняття пропозиції,

обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою: особливості кваліфікації. Особливості юридичного складу злочинів, пов'язаних з пропозицією або наданням неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу: особливості кваліфікації злочину.

Злочини проти правосуддя. Злочини проти правосуддя, що вчинюються службовими особами, які здійснюють чи забезпечують здійснення правосуддя. Злочини проти правосуддя, вчинювані особами, на яких покладені обов'язки зі сприяння у здійсненні правосуддя. Злочини проти правосуддя, що вчинюються засудженими або особами, які перебувають під вартою. Злочини проти правосуддя, вчинювані особами, які не мають безпосереднього відношення до здійснення правосуддя. Злочини, що посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, інші блага та інтереси захисників чи представників особи у зв'язку з їх діяльністю з надання правової допомоги.

Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини). Злочини, що посягають на порядок відносин між підлеглими та начальником. Злочини, що посягають на порядок відносин між військовослужбовцями. Злочини, що посягають на встановлений порядок проходження військової служби. Злочини, що посягають на встановлений порядок користування військовим майном. Злочини, що посягають на встановлений порядок поведінки зі зброєю та порядок експлуатації військової техніки. Злочини, що посягають на встановлений порядок несення окремих видів військової служби. Злочини, що порушують правила охорони та зберігання військових відомостей. Злочини, вчинювані в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці. Військові службові злочини.

Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Пропаганда війни, планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни, порушення законів та звичаїв війни, застосування зброї масового знищення: особливості юридичних складів злочинів та їх кваліфікації. виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид, геноцид. Злочини проти іноземних суб'єктів. Піратство. Найманство.

V. ПОЛОЖЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Право на життя (стаття 2). Сфера дії статті 2. Заборона позбавлення життя. Насильницька смерть. Зникнення особи. Обов'язок проведення розслідування обставин смерті. Критерії ефективного незалежного і безстороннього розслідування. Надання родичам статусу "жертви". Зберігання матеріалів розслідування за фактами смерті (розслідування). Позитивні обов'язки відповідно до статті 2 Конвенції.

Заборона катування (стаття 3). Сфера дії статті 3. Види жорстокості поведінки. Катування. Нелюдське поведінки. Поведінки, що принижує гідність. Мінімальний рівень жорстокості. Перебування під контролем державних органів. Умови тримання в місцях позбавлення волі. Розслідування скарг та фактів про погане поведінки. Критерії ефективності розслідування. Презумпції факту. Покладання тягаря доведення на органи державної влади. Поведінки з особами, які мають психічні розлади або фізичні вади. Надання медичної допомоги. Примусове годування. Зберігання документації медичного характеру. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) як загроза поганого поведінки в контексті статті 3 Конвенції.

Заборона рабства та примусової праці (стаття 4). Сфера дії статті 4. Праця осіб, що відбувають строкову військову або альтернативну (невійськову) службу. Праця заарештованих і засуджених до позбавлення волі. Виправні роботи. Праця неповнолітніх і інвалідів. Фізичне

рабство. Психологічне рабство. Сексуальне рабство. Виконання обов'язків, не пов'язаних з трудовими відносинами. Оплата праці.

Право на свободу та особисту недоторканність (стаття 5). Сфера дії статті 5. Випадки позбавлення свободи, які передбачені в пункті 1 статті 5. Процесуальні гарантії в разі позбавлення свободи. Випадки позбавлення свободи, що суперечать статті 5 Конвенції. Законність затримання. Судовий контроль законності запобіжного ув'язнення чи законності тримання під вартою. Право постати перед судовим органом особисто. Право оскаржити у суді законність позбавлення свободи в результаті арешту або затримання. Тримання під вартою як запобіжний захід, його тривалість. Зміна запобіжного заходу. Тривалість перебування під вартою, його обґрунтованість. Інші гарантії статті 5 Конвенції. Право бути негайно поінформованим про обвинувачення зрозумілою мовою. Право на відшкодування згідно з пунктом 5 статті 5 Конвенції.

Право на справедливий суд (стаття 6). Сфера дії статті 6. Право на незалежний і безсторонній суд, встановлений законом. Кримінальне обвинувачення. Процесуальні гарантії учасників провадження. Право бути негайно і детально поінформованим зрозумілою мовою; право мати достатньо часу і можливостей для підготовки свого захисту; право захищати себе особисто або використовувати правову допомогу захисника, обраного на власний розсуд; право допитувати свідків; право на безоплатний переклад. Законність одержання доказів. Процесуальні строки. Розумний строк провадження в сенсі кримінального процесу. Злочин і адміністративне правопорушення. Оскарження рішень щодо адміністративних правопорушень. Право не давати свідчення проти себе самого. Презумпція невинуватості.

Ніякого покарання без закону (стаття 7). Передбачуваність юридичних наслідків вчинення правопорушення. Притягнення до юридичної відповідальності. Кримінальна відповідальність. Дія кримінального закону в часі.

Право на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8). Сфера дії статті 8 Конвенції. Збирання, використання інформації про особу. Втручання у приватне спілкування. Здійснення таємного чи відкритого нагляду (стеження). Зняття інформації з каналів зв'язку (телекомунікаційних мереж, інформаційних систем). Повага до житла. Поняття “житло” в тлумаченні Європейського суду з прав людини. Проникнення до житла чи іншого володіння особи. Офісні приміщення. Обшук. Особистий огляд. Огляд особистих речей та транспортних засобів. Кореспонденція. Накладення арешту на кореспонденцію. Таємність кореспонденції. Виймка, вилучення документів. Втручання в приватне і сімейне життя. Підстави для втручання, передбачені частиною 2 статті 8. Умови виправданості втручання.

Право на оскарження в кримінальних справах (стаття 2 протоколу № 7). Кримінальне покарання в сенсі Конвенції.

VI. ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО (КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС)

Поняття, завдання і засади кримінального провадження

Загальне поняття кримінального провадження. Система і стадії кримінального провадження, його завдання. Поняття і значення засад кримінального провадження. Засади кримінального провадження, закріплені в КПК України. Конституційні принципи кримінального провадження, їх значення та зміст, особливості застосування у судовій практиці.

Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження, їх права та обов'язки

Суд і підсудність. Склад суду. Суд присяжних. Слідчий суддя та його правовий статус. Сторона обвинувачення. Прокурор. Призначення та заміна прокурора. Орган досудового розслідування. Керівник органу досудового розслідування. Слідчий органу досудового розслідування. Оперативні підрозділи. Сторона захисту. Підозрюваний, обвинувачений. Виправданий, засуджений. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Захисник. Потерпілий і його представник. Інші учасники кримінального провадження. Заявник. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Свідок. Перекладач. Експерт. Спеціаліст. Секретар судового

засідання. Судовий розпорядник. Відводи. Підстави, які виключають участь судді у кримінальному провадженні.

Докази і доказування в кримінальному провадженні

Поняття доказів.

Належність доказів.

Допустимість доказів.

Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

Недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого.

Визнання доказів недопустимими.

Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів.

Доказування.

Обставини, що підлягають доказуванню. Обов'язок доказування. Збирання доказів. Оцінка доказів.

Оцінка доказової інформації, отриманої в результаті оперативно-розшукової діяльності з позиції їх належності та допустимості. Доступ підозрюваного, обвинуваченого до доказів обвинувачення, включення доказів, порядок представлення доказів, порядок доказування, клопотання щодо вилучення або включення доказів. Роль судді в забезпеченні доступу до доказів.

Показання в кримінальному провадженні та їх особливості.

Показання свідків, їх значення та оцінка.

Показання потерпілого, їх значення та оцінка.

Показання підозрюваного, обвинуваченого, значення та оцінка.

Показання з чужих слів.

Речові докази і документи. Оцінка речових доказів. Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про них.

Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному провадженні.

Фіксування кримінального провадження та його форми. Протоколи слідчих дій як джерела доказів у кримінальному провадженні.

Повідомлення в кримінальному провадженні.

Заходи забезпечення кримінального провадження

Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття, значення, ознаки, види, класифікація. Підстави застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Запобіжні заходи, їх види та особливості застосування. Мета та підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.

Клопотання слідчого, прокурора про застосування, зміну, скасування запобіжних заходів.

Затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення на підставі ухвали слідчого судді, суду. Затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання особи.

Повідомлення інших осіб про затримання.

Процесуальні строки та витрати

Процесуальні строки, їх значення, види та порядок обчислення. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення клопотань, порядок продовження і поновлення процесуальних строків.

Процесуальні витрати, структура, види та значення. Розподіл процесуальних витрат.

Загальні положення досудового розслідування

Початок досудового розслідування. Внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових рішень. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.

Підслідність. Строки досудового розслідування та процесуальний порядок їх продовження. Підстави та порядок об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Клопотання під час досудового розслідування та їх розгляд.

Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Слідчі (розшукові) дії, їх види та процесуальний порядок проведення.

Допит. Особливості проведення допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення певних слідчих (розшукових) дій. Негласні слідчі (розшукові) дії та підстави їх проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій.

Ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій та строк їх дії. Постанова слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій та вимоги до неї.

Повідомлення про підозру. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування. Відновлення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності. Процесуальний порядок відкриття матеріалів іншої сторони. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування. Вимоги до обвинувального акту.

Порядок продовження строків досудового розслідування.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування: строки та порядок оскарження. Оскарження недотримання розумних строків.

Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.

Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.

Підсудність. Судове провадження у першій інстанції

Підсудність кримінальних справ, її види. Підстави та порядок направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.

Підготовче провадження. Рішення, які приймаються суддею у підготовчому судовому засіданні. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою до судового розгляду.

Строки призначення підготовчого судового засідання. Закінчення підготовчого провадження і призначення судового розгляду.

Загальні положення судового розгляду. Одноособовий і колегіальний розгляд кримінальних справ. Безпосередність, змагальність та усність судового розгляду. Безперервність судового розгляду та незмінність складу суду як процесуальні умови встановлення об'єктивної істини у кримінальному провадженні. Рівність прав учасників судового розгляду щодо подання доказів, участі у їх дослідженні, подання заяв, клопотань. Участь прокурора в судовому розгляді, його права та обов'язки. Участь обвинуваченого в судовому розгляді, його права та обов'язки. Участь захисника обвинуваченого в судовому розгляді, його права та обов'язки. Участь у судовому розгляді перекладача, спеціаліста і експерта, їх права та обов'язки. Підтримання порядку в судовому засіданні. Заходи, які вживаються до порушників порядку судового засідання. Зупинення судового провадження.

Визначення меж судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Підстави та порядок висунення додаткового обвинувачення в суді. Оформлення процесуальних документів, протоколів судових засідань, ухвалення рішень, вимоги до них. Фіксування судового процесу технічними засобами.

Процедура судового розгляду. Порядок судового розгляду кримінальної справи. Підготовча частина судового засідання. Співвідношення судового і досудового слідства. Початок судового слідства. Оголошення обвинувального акта. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження. Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, потерпілого, свідка. Проведення експертизи за ухвалою суду. Допит експерта. Огляд місця події, предметів, оголошення документів. Застосування заходів забезпечення

кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження.

Судові дебати, їх учасники та порядок. Репліки учасників судових дебатів. Останнє слово підсудного.

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Особливості провадження у суді присяжних. Відбір присяжних. Присяжні та їх процесуальний статус. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

Особливі порядки кримінального провадження

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Порядок відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Особливості та порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Особливості призначення психологічної та психолого-психіатричної експертизи неповнолітньому підозрюваному чи обвинуваченому. Порядок застосування до неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого запобіжного заходу. Процесуальний порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру: підстави та порядок здійснення.

Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

Особливості кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу окремої категорії осіб.

Судові рішення в кримінальному провадженні

Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Види судових рішень. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Поняття і види вироків. Порядок постановлення і проголошення вироку. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Структура та зміст вироку. Окрема думка судді, її юридичне значення. Зміст і підстави для винесення обвинувального і виправдувального вироків. Вступна, мотивувальна і резолютивна частина обвинувального та виправдувального вироків. Порядок проголошення вироку. Порядок та строки вручення копії вироку засудженому і виправданому.

Угоди в кримінальному провадженні, їх види та зміст. Загальний порядок судового провадження на підставі угод. Ініціювання та укладення угоди. Наслідки укладення та затвердження угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Виконання судових рішень

Завдання стадії виконання судових рішень. Набрання законної сили судовим рішенням та його наслідки. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Порядок і строки звернення судового рішення до виконання. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків та після їх виконання. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку.

Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: загальні засади, обсяг та порядок здійснення

Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Запит про міжнародну правову допомогу, його зміст та форма. Особливості процедури надання міжнародної правової допомоги.

Порядок видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Особливості екстрадиційного арешту. Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію).

Особливості кримінального провадження у порядку перейняття. Клопотання про передання кримінального провадження іншій державі, його зміст та форма. Неможливість перейняття кримінального провадження.

Визнання та виконання вироків іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироку іноземного суду.

Особливості розгляду питання про передачу засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання.

Перегляд судових рішень в кримінальних справах

Види перегляду судових рішень в кримінальних справах.

Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд і письмове апеляційне провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону. Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції після скасування вироку або ухвали. Вирок, ухвала апеляційної інстанції про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру. Порядок перевірки ухвал слідчого судді.

Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення. Підготовка до касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Письмове касаційне провадження. Повноваження суду касаційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення касаційної інстанції та їх зміст.

Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.